

HØRINGSUTTALELSE FRA ROGALAND FYLKESKOMMUNE UTREDNINGSOMRÅDER FOR HAVVIND

Rogaland er det tyngste energifylket i Norge, og er sentrum for olje- og gassvirksomheten på norsk sokkel. Olje og gass vil være viktig for Rogaland og Norge i lang tid framover. Samtidig er det nødvendig å ha en langsiktig tilnærming til økt energiproduksjon med lavere klimagassutslipp. Energiproduksjon utenfor kysten av Rogaland er en meget aktuell problemstilling. Her er ideelle vindforhold, tilknytning til store magasinkraftverk og mulighet for direkte eksport til Nord-Europa. Havvind er et viktig element for å nå Rogalands langsiktige mål om fornybar energiproduksjon og kutt i klimagasser.

Rapporten "Havvind – Forslag til utredningsområder" er grundig og gjennomarbeidet. Rogaland fylkeskommune har ikke innvendinger til den metodikk og de utredningstema som det legges opp til i det videre arbeid.

Rogaland fylkeskommune ønsker hovedsakelig å trekke fram områdene Utsira Nord og Sørlige Nordsjø, med innstilling om at disse områdene prioriteres for strategisk konsekvensutredning. Dette er to områder hvor det er behov for ulik teknologisk tilnærming, og hvor tidsperspektivet er ulikt. Begge områdene har riktignok viktige fordeler for fornybar produksjon til havs. Samtidig ønsker Rogaland å understreke at det er viktig å satse på test og pilotprosjekter på kortere sikt, for å unngå at teknologisk utvikling stopper opp og hemmer norsk konkurransegrunnlag i framtiden. Videre poengteres det at rapporten må ses i sammenheng med det pågående arbeidet med forvaltningsplan for Nordsjøen.

Arealbruk

I punkt 5.3 i rapporten understreker direktoratsgruppen at de områdene som er egnet for havbasert vindkraft med bakgrunn i tekniske og økonomiske forhold, samtidig berører andre arealbruks- og miljøinteresser. Etter direktoratgruppens vurderinger finnes det ingen områder som er egnet for havbasert vindkraft som ikke vil påvirke andre arealbruks- og miljøinteresser. Dette er et viktig punkt i rapporten, som må ses i nær sammenheng med arbeidet med en forvaltningsplan for Nordsjøen.

Havvind er en arealkrevende sektor, noe som forsterkes ved at det er behov for store sikkerhetsområder rundt havvindmøllene. Det er derfor helt nødvendig at det blir gjort en vurdering av arealbruk og avveininger mellom sektorer i Nordsjøen. En helhetlig forvaltning av havområdet er avgjørende for å oppnå en bærekraftig bruk av Nordsjøen og sameksistens mellom næringene.

Fornybar energiproduksjon til havs er per i dag ikke lønnsomt, og det er fortsatt en umoden teknologi. Det skjer stor utbygging og dertil utvikling i flere andre land, og lærdom fra disse områdene kan også få betydning for Norge. Samtidig bør politisk avtaleverk og bransjeinitiativ vektlegges i vurderingen av potensialet for havvind. Det må satses både kortsiktig og langsiktig for å skape et hjemmemarked for havvind i

Norge. Det er behov for stabile rammebetingelser for å gi næringen incentiver for å satse på havvind i Norge.

EU har begynt å arbeide med nye løsninger for elektrisitetsnett for å møte sine forpliktelser knyttet til reduksjon av klimagassutslipp og øke produksjonen av fornybar energi. Tanken om et North Sea Grid er høyt på agendaen, og Norge har en strategisk plassering i dette bildet.

I desember 2010 undertegnet Olje- og energiminister Terje Riis-Johansen en politisk samarbeidserklæring om å styrke det regionale samarbeidet om utvikling av kraftnett til havs i Nordsjøen. Målsettingen for samarbeidet er å koordinere utviklingen av et kraftnett til havs i Nordsjøen, og tilhørende nødvendige installasjoner på land. Olje- og energiministeren uttalte i denne sammenheng at Norge har et stort potensial for vindkraft til havs, og at et slikt samarbeid derfor er både interessant og viktig for Norge.

Rogaland fylkeskommune har også gitt en høringsuttalelse til utredningsprogrammet for forvaltningsplan for Nordsjøen. Rogaland fylkeskommune mener at arealforvaltningen i dette området i større grad bør ta innover seg muligheter knyttet til fornybar energiproduksjon. Framtidsbildene for fornybar energiproduksjon til havs, som ble presentert i forbindelse med utredningsprogrammet for forvaltningsplan for Nordsjøen, var lite ambisiøse. Det ble framsatt at det ikke er veldig sannsynlig at mye offshore vindkraft er bygget ut innen 2030.

Rogaland fylkeskommune er bekymret for at et slikt negativt framtidssbilde har negativ innvirkning på mulighetene til å sette av areal til en framtidig satsing på havvind. Med havenergiloven som juridisk rammeverk og forslag til utredningsområder for havvind, er det færre barrierer for en framtidig utvikling av fornybar energiproduksjon til havs, også i den norske delen av Nordsjøen.

Testsenter

Utenfor Karmøy i Rogaland står verdens første fullskala flytende vindmølle, Hywind. Gjennom en kabel fra havmøllen leveres kraft inn på nettet til Haugaland Kraft, gjennom et mottakspunkt sør på Karmøy. Det er ledig kapasitet i den etablerte infrastrukturen, og det planlegges ytterligere utbygging av infrastruktur i området. Området er velegnet for testing av flytende offshore vind- og bølgekraft grunnet gode dybdeforhold i rimelig nærhet til land.

Marin Energi Testsenter AS (METCentre) ble etablert på Karmøy i 2009. Formålet er å tilby optimale testforhold for marin energiproduksjon, primært bølgekraft og havvindmøller. Samtidig vil senteret gi utviklingskraft till ny teknologi og kommersialiseringen av denne. METCentre har et viktig potensial for å bidra til økt forskningsaktivitet og norsk næringsutvikling innen offshore vind.

Fullskala testing er viktig for å få fram en teknologi som er robust og tilpasset norske forhold, og for å gi et utgangspunkt for et norsk hjemmemarked for offshore vind. Under høring av havenergiloven var det foreslått et konsesjonssystem med åpning av areal for testing i forkant av konsesjonssøknader, samt å gi unntak for åpning av areal i særskilte tilfeller. Rogaland fylkeskommune var positiv til at det ble åpnet for

slike unntak, for å sikre en rask og smidig myndighetsbehandling for test og pilotanlegg.

Rogaland fylkeskommune understreker derfor at test og pilotanlegg må gis høy prioritet. Dette vil sikre en fortsatt positiv teknologisk utvikling innen marin fornybarproduksjon. Rogaland fylkeskommune mener videre at METCentre bør få nasjonal status innen dette segmentet, og betjene et nasjonalt og internasjonalt marked for fullskala testing innenfor marin energiproduksjon.

Utsira Nord

Utsira Nord karakteriseres i rapporten som et område i tilknytning til store magasinkraftverk. Samtidig er områdets plassering gunstig i forhold til en planlagt utvekslingsforbindelse mellom Norge og Storbritannia. En slik forbindelse vil passere i relativ nærhet til Utsira Nord. Det bør også understrekes at et fortrinn ved Utsira Nord er stabile vindressurser.

I rapporten nevnes også at det er mye kraftkrevende industri på Karmøy. Med tanke på utbygget kraftnett og infrastruktur er dette et sterkt fortrinn for Utsira Nord. Tung belastning på sentralnettet er nevnt som en utfordring. Omlegging hos Hydro Karmøy gir bedre kapasitet i nettet, noe som legger forholdene til rette for ilandføring av havvind fra Utsira Nord.

I rapporten er Utsira nord presentert som et område som er egnet for flytende havvind. Området er i nær tilknytning til Hywind, verdens første fullskala flytende havvindmølle. Beslutningen rundt lokalisering av Hywind var grundig, og området ble foretrukket grunnet gode vindforhold, god infrastruktur, tilstrekkelig nettkapasitet samt et høyt lokalt energibehov.

Utsira Nord er lokalisert vest for Karmøy, nordvest for METCentres planlagte testområde. Det åpner for samarbeidsmuligheter og samarbeidsgevinster med tanke på infrastruktur.

Rogalands fortrinn er sterke klynger innen maritim sektor og petroleum. Flytende havvindmøller lokalisert i områder med betydelige havdybder kan dra nytte av kompetanse og erfaring fra offshore petroleumsproduksjon, og tilhørende maritime operasjoner.

Med tanke på områdets fortrinn, og muligheten til å trekke på kunnskap fra petroleumssektoren mener Rogaland fylkeskommune at Utsira Nord bør prioriteres for strategisk sektorutredning.

Sørlige Nordsjø

I Sørlige Nordsjø er det presentert to områder som er velegnet for havvind. Rogaland fylkeskommune ønsker å fremheve disse områdene både fordi de kan knyttes til pågående prosjekter, og fordi de har et potensial i tilknytning til et framtidig North Sea Grid.

Sørlige Nordsjø er det eneste av områdene i rapporten som har større sammenhengende havdyp som egner seg for bunnfaste installasjoner. Det betyr at utbygging av Sørlige Nordsjø i større grad baserer seg på kjent teknologi, og at utbygging derfor kan realiseres i nærmere framtid enn mange av de andre områdene. Samtidig karakteriseres området som et vindkraftområde som muliggjør direkte eksport til Nord-Europa. Både Sørlige Nordsjø 1 og 2 ligger i relativ nærhet til planlagte utvekslingsforbindelser mellom Norge og Tyskland, Norge og Nederland og Norge og Storbritannia. Produksjon i sektorene Sørlige Nordsjø 1 og 2 kan dermed bidra til norsk krafteksport til utlandet.

Det skjer i dag en stor satsing på landbasert vindkraft i Dalane, sør i Rogaland. Mange teknologiske løsninger og utfordringer er felles for landbaserte vindturbiner og vindturbiner til havs. Vindkraft er per i dag rimeligere på land enn til havs. Kunnskap fra land kan overføres til vindkraft til havs, på de områder hvor det er naturlig. Det er derfor naturlig at man satser parallelt med utbygging og erfaringsinnhenting fra land, samtidig som det satses på demonstrasjonsanlegg til havs.